

ПРЕДЛОГ ПРОГРАМА РАДА И РАЗВОЈА ЗАВОДА ЗА ПРОУЧАВАЊЕ КУЛТУРНОГ РАЗВИТКА ЗА ПЕРИОД 2017-2021.

Проф. др Драган Ђаловић

1. Познавање рада установа

У звању ванредног професора запослен на Факултету за уметност и дизајн, и Факултету за културу и медије (Универзитет Џон Незбит у Београду, 2008 -), као и на Филолошком факултету Универзитета у Београду (у статусу гостујућег наставника од 2009. године). У периоду 2010 – 2014, обављао функцију продекана за ниво основних студија на Факултету за културу и медије, а од 2014. године на Факултету за уметност и дизајн. Учешћем у организацији пројеката из области културе, уметности и медија, као и учествовањем у трибинским програмима, сарађивао са већим бројем институција чији домен рада припада наведеним областима, укључујући, поред Завода за проучавање културног развитка, Дом омладине у Београду, Студентски културни центар у Београду, Центар за културу Стари град, Културни центар Смедерево, Културни центар Шабац, итд.

Са Заводом за проучавање културног развитка сарађивао кроз реализацију четири партнерска пројекта (*Филозофија медија: питања утемељења, заснивања и/или откривања*, 2011 – 2012; *Културе ритмова – ветрови Трећег света*, 2010; *Културе ритмова – искре Трећег света*, 2010; *Културе ритмова*, 2009-2010), кроз чланство у редакцији часописа *Култура*, 2008-2012; кроз рецензирање монографије: *Посетиоци јесењих београдских манифестација и фестивала*, 2014; те кроз сарадњу на пројекту *Културна политика у Србији*, 2002, - анализа рада Југословенске кинотеке.

2. По чему познајете Завод за проучавање културног развитка (реализовани пројекти, издања, организациона структура, програм рада и сл.)?

Завод за проучавање културног развитка основан је 20.04.1967. године *Законом о Заводу за проучавање културног развитка*. Завод представља јединствени истраживачки и документациони центар, чији би резултати рада првенствено требало да подрже деловање Министарства културе и информисања Републике Србије, али и да буду од значајне помоћи актерима у пољу културе (организације за међукултурну сарадњу, асоцијације културних установа, издавачке куће, итд). Поред истакнуте улоге у конципирању и реализацији квалитативних и квантитативних истраживачких пројеката у ресору културе, посебно ваља истаћи позицију Завода као јединственог центра за статистику у култури (нарочито је значајна институционална сарадња са Републичким заводом за статистику, постигнута 2013. године). Актуелни пројекти који се у Заводу реализују су: *е-Култура*, *Праћење развоја манифестације „Музеји Србије, десет дана од 10 до 10“*, *Културне индустрије у Србији*, *Културна партиципација и културно наслеђе*, *Културни идентитет Влаха источне Србије*, *UNESCO Конвенција о заштити и унапређењу разноликости културних израза*, *Циклус трибина „Стеван Мајсторовић“*.

Од свог оснивања Завод је значајну пажњу посвећивао публикавању резултата спроведених истраживања, а у овом домену од посебне је важности објављивање

часописа *Култура*, за теорију и социологију културе и културну политику. Покренут 1968, а захваљујући настојањима Стевана Мајсторовића, часопис данас носи категоризацију М51, с динамиком излагања од четири пута годишње, одржавајући праксу уређивања тематских бројева, уведена још 1971. године.

Осим тога, важно је истаћи улогу Завода у организовању трибина, научних и стручних скупова у сарадњи са научним институцијама и струковним удружењима, те у успостављању међународне сарадње. Поред ових доминантних усмерења, Завод промовише рад уметника у оквиру Галерије Завода.

3. План даљег развоја Завода за проучавање културног развоја

3.1. План даљег развоја Завода у контексту остваривања основне делатности

План даљег развоја Завода, дефинисан је у односу на два постављена циља: 1) одржати континуитет рада; и 2) прецизно дефинисати активности у складу са препознатим развојним могућностима. У складу са комплексно структурираном делатношћу Завода, план даљег развоја Завода предлаже се у оквиру више посебно дефинисаних целина:

Обезбеђење континуитета и унапређење научно-истраживачког рада Завода

У наредном периоду, у оквиру научно-истраживачке делатности требало би:

- а) Успоставити континуитет примењених, развојних и акционих истраживања из области: културних потреба, културних пракси (културне партиципације, укуса и стилова живота), људских ресурса у култури, публике, итд; те обезбедити реализацију започетих истраживања која захтевају дуготрајан и континуирани рад;
- б) Дефинисати теме, конципирати план и реализовати истраживања која би за фокус препознала нову, актуелну проблематику;
- в) Покренути нове дугорочне пројекте значајне за подршку националне културне политике и обезбеђивање културног развоја Републике Србије;
- г) Конципирати развој истраживачко-информационог система за континуирано праћење и вредновање културне политике, усаглашеног са развојем система *е-Култура*.

Обезбеђење услова континуираног развоја и даљег унапређења система е-Култура

Обезбеђивање услова континуираног развоја и даљег унапређења информационог система *е-Култура* препознато је као активност од изузетног значаја у наредном периоду, а у циљу обезбеђивања континуитета у праћењу статистике у култури, појава од значаја за планирање и евалуацију културне политике, те у циљу обезбеђивања поуздане основе за развој посебних пројеката о уже спецификованим групама, или пројеката усмерених на презентацију и промоцију културе. Интензивирање улагања у овом смеру препознато је као део ширих настојања позиционирања Завода као референтне државне институције која континуирано евидентира, прати и чини доступним информације о културним капацитетима Републике Србије и раду институција културе, како националних, тако и оних које делују ван граница Републике Србије.

Обезбеђење континуитета и план даљег развоја едукативних пројеката

Узимајући у обзир досадашње активности Завода, те реалне потребе за целоживотним образовањем и сталним усавршавањем запослених у сектору културе, у наредном периоду предлажу се посебно следеће активности у овом домену:

- а) Обезбеђење континуитета организовања едукативних пројеката и њихово унапређење кроз јачање постојеће и развијање даље сарадње са референтним установама у овој области;
- б) Анализа и пређење потреба кадровског усавршавања запослених у ресору културе, што би резултирало дефинисањем стратегије кадровског развоја.

Обезбеђење континуитета и унапређење издавачке делатности

Следећи досадашњу издавачку традицију, у наредном периоду планирано је:

- а) Обезбеђење континуитета издавачке делатности Завода;
- б) Публиковање монографије *50 година Завода за проучавање културног развоја*;
- в) Обезбеђење континуитета и унапређење издања часописа *Култура*, кроз осигурање редовности излажења часописа; обезбеђивање доступности електронских верзија часописа; подизање квалитета текстова кроз обезбеђивање стабилног система рецензирања радова; унапређење категоризације часописа и његовог учешћа у научно-теоријској размени ставова; подстицање објављивања текстова чији су аутори запослени у Заводу, а који приказују резултате рада на пројектима чији је носилац ова институција.

50 година постојања Завода за проучавање културног развоја

Година 2017. представља јубиларну годину у којој Завод за проучавање културног развоја обележава педесет година постојања. У циљу одавања признања досадашњем раду Завода, те истицању значаја ове институције у културном развоју земље, предлаже се организовање прославе 50 година рада Завода за проучавање културног развоја и приређивање монографије у којој би били приказани историјат и резултати рада ове значајне институције.

3.2. План даљег развоја Завода у контексту организационо-техничких аспеката пословне политике и остваривања других делатности предвиђених законом и Статутом

У овом домену предлажу се следеће активности:

Конципирање развојне стратегије рада Завода за период 2017-2021.

Развојном стратегијом рада Завода за проучавање културног развоја 2013-2017, дефинисани су визија, мисија, стратешки циљеви као и програм рада Завода у наведеном периоду. Стратегија је сачињена на основу делатности и програма који су спровођени у овој установи у претходном периоду, а са циљем стратешког (ре)позиционирања Завода као јединственог истраживачког и документационог центра. Следећи овај пример, предлаже се конципирање и усвајање стратегије за наредни четворогодишњи период. Поред утврђивања стратешких циљева развоја, овим документом требало би дефинисати и методологију евалуације рада Завода.

Унапређење сарадње Завода са домаћим и међународним институцијама и организацијама

Завод је од свог оснивања успостављао и унапређивао сарадњу са многобројним локалним, градским, републичким и регионалним организацијама и установама културе, али и из других области, као и са међународним организацијама у култури. Сарадња и развој партнерстава један је од важних аспеката рада Завода, због чега се у наредном периоду предлаже давање посебног значаја унапређивању рада у овом смеру. Поред одржања континуитета досадашњих активности, предлаже се покретање *Конференције институција Културе Републике Србије*, као годишњег саветовања представника домаћих институција културе, а у циљу размене искустава, узајамног повезивања и учвршћивања јединствене визије културног развитка земље.

План рада и унапређења трибинског програма

У овом домену предлажу се следеће активности:

- а) Обезбеђење континуитета одржавања и унапређење квалитета Циклуса трибина „Стеван Мајсторовић“;
- б) Наставак и унапређење сарадње са истакнутим удружењима и институцијама у организовању округлих столова, трибина, научних и стручних скупова;
- в) Дефинисање плана трибинског програма и промоција књига посвећених темама из области теорије културе, културне политике и културног развоја, на годишњем нивоу;
- г) Покретање јавних дебата кроз организовање округлих столова поводом покренутих истраживачких пројеката Завода и остварених резултата;
- д) Позиционирање Завода као места отвореног за презентацију рада, планова и остварених активности Министарства културе, уметничких организација и удружења, факултета, уметника и изучаваоца културе, те фондација и компанија које спонзоришу културу и уметност.

План рада и унапређење галеријског програма

Следећи досадашње искуство рада Галерије, те сугестије изнете у Развојној стратегији Завода за период 2013-2017, у овом домену предлажу се активности:

- а) Установити редовне презентације представљања домаће културе на међународним манифестацијама, фестивалима, сајмовима, итд;
- б) Промовисати успехе и остварене резултате домаћих уметника, културних удружења, институција културе итд., у земљи и иностранству;
- в) Позиционирати Галерију Завода као простор размене искустава младих уметника у њиховом професионалном развоју, те као динамичан простор продукције и рецепције савремене уметности, путем отварања дискусија са младим уметницима о њиховом раду, односу и улози савремене уметности у друштвеном контексту, са медијима, са системом тржишта, другим галеријама;
- г) Интензивирати коришћење Галерије за презентацију пројеката који се одвијају у Заводу;
- д) Наставити досадашњу праксу коришћења галеријског простора за промовисање младих и неафирмисаних уметника.

в) Континуирано улагање у људске ресурсе

Целоживотна едукација један је од императива данашњег времена, због чега се предлаже израда и имплементација плана континуираног усавршавања свих запослених у Заводу (истраживача, запослених на документалистичким, организационим и правно-административним пословима). Фокус континуираног улагања у људске ресурсе свакако би требало усмерити првенствено на развој истраживачких кадрова, чиме би се обезбедила истакнута улога Завода као централне научно-истраживачке установе у области промишљања културног развоја. У том смислу, посебну подршку требало би дати даљем стручном усавршавању истраживача у оквиру система формалног образовања (постдипломске студије), те њиховом учешћу на научним скуповима.

г) Обезбеђење видљивости активности Завода

У том циљу од посебног је значаја даље унапређење сајта Завода, али и организовање редовних презентација остварених активности, те успостављање интензивније сарадње са домаћим медијима.

д) Унапређење материјалних ресурса

Завод располаже просторним капацитетима који задовољавају потребе за организацијом рада и пружају могућности за различите активности, због чега се у наредном периоду не предлажу значајније интервенције у унапређењу просторних капацитета. Када је реч о осталим материјалним ресурсима, предлаже се континуирано осавремењавање техничко–технолошке опремљености, те даље улагање у библиотечки фонд Завода. У том смислу би, поред редовних канала финансирања Завода, требало искористити могућности алтернативних начина прикупљања средстава кроз учешће на конкурсима различитих фондација, подстицање донаторства, спонзорства, итд.

4. Визија позиције Завода у развоју културе и културног живота у Србији

Завод за проучавање културног развитка представља носећу развојно-истраживачку, информациону, документациону и комуникацијско-интегративну установу у области културне политике, менаџмента у култури и студија културе у Републици Србији. На националном нивоу, резултати научно-истраживачког рада ове установе представљају незаобилазан ослонац у формулацији, имплементацији и евалуацији националне културне политике, те успостављању стандарда у раду институција културе; својим информационам и документационим радом обезбеђује систематизовану базу веродостојних података о културним институцијама и културном развоју Републике Србије, док оствареном комуникацијско-интегративном делатношћу представља централни фактор повезивања културних установа, те истраживачких институција/пројеката у области културе, како на националном, тако и на ширем регионалном и међународном нивоу. На међународном нивоу Завод је референтна установа у обезбеђивању информација о културном развоју у Републици Србији, статистичких података о култури, а као део светске мреже сродних развојно-истраживачких установа у области културе, незаобилазни чинилац успостављања, одржања и унапређења међукултурне сарадње и партнерстава.